

บทที่ 3

วิธีการดำเนินวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง รูปแบบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) เป็นรูปแบบในการวิจัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบวิชาชีพของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และนำมากำหนดรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพสำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตลอดจนสร้างเป็นคู่มือแสดงรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

งานวิจัยฉบับนี้มีวิธีการดำเนินวิจัย 5 ขั้นตอนหลัก เริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ส่วนที่เป็นผลงานวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพื่อวิเคราะห์สรุป ปัญหาการสร้างรูปแบบมาตรฐาน สรุปประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ สรุปการจัดข้อมูล และ ส่วนที่สองเป็นการรวบรวมองค์ประกอบวิชาชีพในการสร้างรูปแบบมาตรฐานของสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งองค์ประกอบที่รวบรวมได้นี้จะเป็นหัวข้อในการวิเคราะห์ผลงานวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.การรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเพื่อกำหนดรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้นในเบื้องต้นจึงเป็นการเก็บข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และ สื่อสิ่งพิมพ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพื่อสรุปปัญหาในการออกแบบ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การรวบรวมผลงานวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค

ในขั้นตอนนี้เป็นการเก็บรวบรวมผลงานวิชาชีพทั้งหมดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงานในแต่ละสำนักงานซึ่งแยกตามภูมิภาคได้แก่

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในเขตกรุงเทพฯ

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาคเหนือ

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาคกลาง

สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในภาคใต้

1.2 การรวบรวมข้อมูลองค์ประกอบการออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐาน

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบมาตรฐานสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์เรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนั้นในเบื้องต้นจึงรวบรวมข้อมูลการออกแบบเรขศิลป์โดยการเก็บข้อมูลจากสำนักงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วย แผ่นพับ จำนวน 29 แบบ, เอกสารรูปเล่ม จำนวน 46 แบบ และโปสเตอร์ จำนวน 16 แบบ การรวบรวมผลงานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อสรุปองค์ประกอบการออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐาน เพื่อเป็นหัวข้อในการวิเคราะห์ต่อไป เป็นการเก็บข้อมูลตัวอย่างงานเรขศิลป์ในช่วงปี 2542 ถึงปัจจุบัน ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นผู้จัดทำ

จากการรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ได้สรุปองค์ประกอบการออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐานทั้งหมด 5 หัวข้อได้แก่

- ระบบกริด (Grid System)
- ขนาดของกระดาษ (Format Size)
- ตัวอักษร (Typography)
- สี (color)
- ภาพประกอบ (illustration)

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อสรุปปัญหาที่มีอยู่ในเชิงเรขศิลป์ ของสื่อสิ่งพิมพ์เรขศิลป์การท่องเที่ยวของแห่งประเทศไทย

ในขั้นตอนการนี้เป็นการนำข้อสรุปองค์ประกอบการออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐานจากข้อ 1.2 มาเป็นหัวข้อในการวิเคราะห์ปัญหาเบื้องต้นของผลงานเรขศิลป์สื่อสิ่งพิมพ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และนำข้อสรุปของปัญหาที่ได้เป็นข้อพิจารณาในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ในขั้นตอนต่อไป

จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรมีองค์ประกอบ การออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐานเข้ามาอีก 1 หัวข้อ ได้แก่ ตราสัญลักษณ์ ดังนั้น องค์ประกอบการออกแบบเรขศิลป์สำหรับสร้างรูปแบบมาตรฐานจึงมีทั้งหมด 6 หัวข้อ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการจัดทำแบบสัมภาษณ์การวิจัยกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาเรขศิลป์ เพื่อ กำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย โดยเริ่มจากการใช้ผลสรุปปัญหาและองค์ประกอบเรขศิลป์ในการสร้างรูปแบบมาตรฐาน ของสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 (Expert Group Interviews) เพื่อ กำหนดตัวเลือกของรูปแบบมาตรฐานของเรขศิลป์สื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสม ให้แคบลงเหลือเพียง 2 ตัวเลือก จากแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ที่เหลือเพียง 2 ตัวเลือกนี้ จึงนำไปเป็นแบบ สัมภาษณ์กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2. การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสาขาเรขศิลป์

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ความคิดจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเรขศิลป์ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ให้แคบลง เหลือ 2 แนวทางจากนั้นจึงนำ 2 แนวทางที่เหลือให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยผู้เชียว ขาว 5 ท่านได้เลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดเพียงแนวทางเดียว

ในขั้นตอนนี้ได้มี เกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- จบการศึกษาระดับปริญญาโททางสาขาเรขศิลป์ และ/หรือ
- มีประสบการณ์การสอน หรือ การทำงานทางด้านเรขศิลป์อย่างน้อย 6 ปี ทั้งในภาค รัฐ และ เอกชน

จากเกณฑ์ดังกล่าวสรุปได้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 8 ท่านสำหรับผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มที่ 1 และ 2 ดังราย ชื่อต่อไปนี้

รายชื่อ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์สอน หรือประสบการณ์การทำงานด้านวิชาชีพ
ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1		
1.อาจารย์ ญาดา ขวาลกุล ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานฤมิตรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประสบการณ์สอนทางด้านวิชาชีพ ศิลป์ 8 ปี
2.อาจารย์ อาวิน อินทร์ซี่ ภาควิชาศิลปะศิลป์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานฤมิตรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประสบการณ์สอนทางด้านวิชาชีพ ศิลป์ 6 ปี
3.นายธีรวัฒน์ พจนวิบูลศิริ ผู้กำกับฝ่ายศิลป์ บริษัท ออดิโอวิชั่น	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานฤมิตรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประสบการณ์ทำงานด้านวิชาชีพ ศิลป์ 7 ปี
ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2		
4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ เลิศชลาธาร ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต	Master of Arts in Education Rhode Island School of Design USA	ประสบการณ์สอนทางด้านวิชาชีพ ศิลป์ 14 ปี
5.อาจารย์ เสาวภา พงศ์คุณากร ภาควิชาศิลปะศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	M.A Information & Graphic Design USA	ประสบการณ์สอนทางด้านวิชาชีพ ศิลป์ 8 ปี

รายชื่อ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์สอน หรือประสบการณ์การทำงานด้านเรขศิลป์
ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 (ต่อ)		
6.นาย อุดมวิทย์ กฤษณามระ ผู้จัดการแผนกกองการโฆษณา (Creative Division) บริษัท การบินไทย จำกัด	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประสบการณ์ทำงานด้านเรขศิลป์ 16ปี
7.นาย ชัชวาล ขนขจี ที่ปรึกษาด้านการออกแบบ บริษัท ไบลด์ จำกัด	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประสบการณ์ทำงานด้านเรขศิลป์ 11 ปี
8.นาย พีรพงศ์ พงษ์ประภาพันธ์ ผู้กำกับฝ่ายศิลป์ บริษัท เดนส์แอนดีย์ยังูบิแคม จำกัด	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขานิเทศศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ประสบการณ์ทำงานด้านเรขศิลป์ 9 ปี

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำถามสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านเรขศิลป์ 2 กลุ่ม ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น โดยที่แนวคำถามดังนี้

วัตถุประสงค์

แนวคำถาม

เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1. องค์ประกอบหลักในการกำหนดรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์มีองค์ประกอบใดบ้าง

2. จำนวนคอลัมน์กริดที่เหมาะสม ในงานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรใช้กี่คอลัมน์กริด

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดแนวทางรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ
ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แนวคำถาม

3. ขนาดกระดาษที่เหมาะสม ในงานวิชาชีพของ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แต่ละประเภททั้ง
แผ่นพับ เอกสารรูปเล่ม และโปสเตอร์ ควรมีขนาด
เท่าใด

4. รูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม ในงานวิชาชีพของ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- แบบตัวอักษร
- ขนาดตัวอักษร
- ลักษณะคำพาดหัวเรื่อง คำพาดหัว
รอง และเนื้อหา
- การจัดวางตัวอักษร

ควรใช้แบบใด ขนาดเท่าใด การจัดวางแบบใดจึง
จะเหมาะสมที่สุด

5. การกำหนดสีที่เหมาะสม ในงานวิชาชีพของการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- ระบบการพิมพ์ 4 สี
- ระบบการพิมพ์สีเดียว
- การสร้างเอกลักษณ์ร่วม
- การแบ่งภูมิภาค

ควรใช้สีอะไร โปรดระบุเปอร์เซ็นต์ของสี

6. ลักษณะการใช้ภาพที่เหมาะสม ในงานวิชาชีพ
ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- การย่อขยายภาพตามคอลัมน์กริด
- ลักษณะแผนที่
- ลักษณะภาพประกอบ

ควรใช้ลักษณะภาพแบบใดระหว่างภาพ 2 มิติ และ
3 มิติ และควรวางภาพลักษณะใดในระบบกริด

7. ตราสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- การจัดวาง และการวางบนพื้นสี
- การใช้สี

ควรใช้สีใด และจัดวางในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงสรุปเป็นแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจัดทำเป็นคู่มือรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ในขั้นตอนที่ 4

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 ในขั้นตอนที่ 2 จึงได้ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามหัวข้อทั้ง 6 องค์ประกอบในการกำหนดรูปแบบมาตรฐานที่สรุปได้จากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ได้แก่

- ระบบกริด (Grid System)
- ขนาดของกระดาษ (Format Size)
- ตัวอักษร (Typography)
- สี (Color)
- ภาพประกอบ (Illustration)
- ตราสัญลักษณ์ (Logo)

แม้ว่าในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสรุปข้อคิดเห็นแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ในแต่ละองค์ประกอบเหลือเพียงแนวทางเดียวกันก็ตามแต่เนื่องจากความคิดเห็นอาจเหมือนกัน หรือ แตกต่างกัน ดังนั้นในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงต้องวิเคราะห์เพื่อได้ข้อสรุปเดียวสำหรับแนวทางรูปแบบมาตรฐานเรขศิลป์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

4. การสรุปผลและจัดทำคู่มือรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ทำการสรุปผลแนวทางรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ3และนำผลสรุปที่ได้มาเป็นเนื้อหาของคู่มือรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพ สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางการสร้างรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

5. เผยแพร่ผลงานการวิจัย

เผยแพร่ผลงานการวิจัยบนอินเทอร์เน็ต เป็นระยะเวลา 1 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย